

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਪਹਿਲਾਂ, ਕਪੂਰ, ਜੇ.

ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਮੈਚ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ - ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1951 ਦਾ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 355

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ) ਐਕਟ (1948 ਦਾ XLV11), ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4—ਕੰਪਨੀ—ਕੀ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ—ਨਿਵਾਸ—ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਦਫਤਰ—ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਮਝੌਤਾ—ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਉਸ ਕੋਲ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਓਨਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

1919 ਦੇ ਐਕਟ 9 ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਸੂਰੀ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 29 ਮਾਰਚ 1951 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ

ਕੇ ਐਲ ਗੋਸਾਈਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਸੂਰੀ ਦੁਆਰਾ 29 ਮਾਰਚ, 1951 ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ।

ਮੁਦਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਵਜੋਂ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸੂਲੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਏਜੰਟ ਸੀ; ਕਿ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਕੰਮ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿਖੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿਖੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ) ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਦਫਤਰ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿਖੇ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 11 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਹਸਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ) ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਇੱਕ ਲਿਮਟਿਡ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਟੀਲ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਫਾਇਰ ਐਂਡ ਲਾਈਫ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਸੋਨੀ ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 1950 ਦੇ ਸੀਆਰ ਨੰਬਰ 167 ਵਿੱਚ 1.6.1950 ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ 'ਗੋਵਿੰਦਰਾਜੂਲੂ ਨਾਇਡੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ' ਵਿੱਚ ਕਾਉਂਟਰ-ਟ੍ਰੇਟਰ, ਸੀਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 'ਆਰ.ਜੇ. ਵਾਈਲੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਫਾਰ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਰਹਿਣ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਤੱਥ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ 1 ਤੋਂ ਪੀ 4 ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸ਼ੋਅ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸੀ ਪਰ ਕੰਮ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ P3 ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ 31 ਮਈ 1945 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਏਜੰਸੀ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ P1 ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੂਟ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿਖੇ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਲਿਆਉਣੇ ਸਨ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਪੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਰ ਝਗੜਾ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ।" ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਠੇਕਾ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੱਤਰ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿਖੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਵਾਨ ਰਘੂਨਾਥ ਦਾਸ ਨੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਡੀਡਬਲਿਊ 1 ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਏਜੰਟ ਬਣਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿਖੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਕਟਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿਖੇ ਵੀ ਸੀ। ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ DW-1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਦਫ਼ਤਰ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਵੀ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿਖੇ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੋ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਕੰਪਨੀ, ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਡੀ 1 ਅਤੇ ਡੀ 2 ਦੁਆਰਾ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਦੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। D1 ਵਿੱਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P1 ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। D2 ਜੁਆਇੰਟ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਮੰਡੀ ਰਾਜ, ਮੰਡੀ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਤੋਂ ਬੈਂਜ ਨਾਥ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗੜਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਸ ਕੋਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਤੇ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫ਼ਤਰ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਤੋਂ ਬੈਂਜ ਨਾਥ ਵਿਖੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ 28 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁੜ ਜਨਬਾਜ਼ਾਰ ਮੰਨਾ ਅਸਟੇਟ, ਲਿਮਟਿਡ (1) ਵਿੱਚ ਪੈਨਕਰਿਜ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ

ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫ਼ਤਰ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਤੋਂ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਵੀ, ਇਸ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨਾ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਦਫ਼ਤਰ 31 ਮਈ 1945 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ:-

"3. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨਜ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਗੜਬੜੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਗੜਬੜ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ, 1 ਮਾਰਚ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਉਜਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ।

4. ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ। ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 (V ਦਾ 1908) ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ-

(i) ਬਚਾਓ ਪੱਖ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ii) ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ;

(iii) ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਸਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ; ਅਤੇ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

(iv) ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। "

'ਮੈਸਰਜ਼, ਸਟੀਲ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਫਾਇਰ ਐਂਡ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਿਡ,' ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਫਾਰਮ ਜਾਂ ਤੱਥ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਦਫਤਰ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ, ਫੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਦਫਤਰ ਸਬੰਧਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਵ 1 ਮਾਰਚ 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਫਿਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੀ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੰਪਨੀ ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਨੀ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਤ੍ਰਾਵਣਕੋਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਂਡ ਕੁਇਲਨ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਿਡ (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਉਹ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ (1) ਵਪਾਰਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਸਥਾਨ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; (2) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਿੱਥੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਸਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ "ਦਿਮਾਗ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ" ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਚੈਸ਼ਾਇਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ, ਤੀਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੰਨਾ 244 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

"ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ,

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਭਾਵ ਜਿੱਥੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੀਟ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਸ਼ਕਤੀ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਸਥਾਨ"।

ਪੰਨਾ 296 'ਤੇ 'ਨਿਊਬੀ ਬਨਾਮ ਵਾਨ ਓਪਨ ਐਂਡ ਦ ਕੋਲਟਸ ਪੇਟੈਂਟ ਫਾਇਰਆਰਮਸ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ' ਵਿਚ ਬਲੈਕਬਰਨ ਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ -

"ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਵਪਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਉੱਥੇ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਵਜੋਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"।

ਕੈਰੋਨ ਆਇਰਨ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਜੇਮਜ਼ ਮੈਕਲੇਰੇਨ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸਕਾਟਿਸ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਵਾਸੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

'ਸੇਸੀਨਾ ਸਲਫਰ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਨਿਕਲਸਨ', ਅਤੇ 'ਕਲਕੱਤਾ ਜੂਟ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ (ਲਿਮਟਿਡ) ਬਨਾਮ ਨਿਕਲਸਨ' ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਭਅੰਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਟਲੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

'ਦਿ ਸੈਨ ਪਾਉਲੋ ਰੇਲਵੇ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਜੀ.ਕਾਰਟਰ' ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਬਾਰਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ, ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਜਿਸਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਆਮਦਨ-ਟੈਕਸ ਵਸੂਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡੀ ਬੀਅਰਸ ਕੰਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਮਾਈਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਾਵੇ' ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਲੋਰਬਰਨ ਐਲਸੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ---

"ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ ਖਾ ਜਾਂ ਸੌ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਘਰ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਘਰ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਫਿਰ 'ਇਜਿਪਟੀਅਨ ਡੈਲਟਾ ਲੈਂਡ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਟੋਡ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਵਾਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਤੇ ਪੀ. 5 ਵਿਸਕਾਊਟ ਸੁਮਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ -

"ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਇੱਥੇ ਵਪਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਆਮ ਨਿਵਾਸ' ਕਹਿਣ ਲਈ ਸਾਢੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸੰਭਵ ਤਣਾਅ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ"।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਯੋਗ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਟੈਸਟ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀਜ਼ (ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੇ ਬੇਅਰ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਲਈ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਸ 'ਸਵੀਡਿਸ਼ ਸੈਂਟਰਲ ਰੇਲਵੇ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਥੌਮਸਨ' ਵਿਸਕਾਊਟ ਕੇਵ ਐਲ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੀ. 501 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

"ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਨਿਵਾਸ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਨਿਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਵਾਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: 'ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਕੈਡਵਾਲਡਰ' ਦੇਖੋ, ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਘਰ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਵਾਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

'ਨਿਊਯਾਰਕ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪਬਲਿਕ ਟਰੱਸਟੀ' ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕਨ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਭਿਅਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ (ਇੰਗਲੈਂਡ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ (ਇੰਗਲੈਂਡ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਈ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਇੱਥੇ ਦੀ ਵਸਨੀਕ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਇੱਥੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਸਥਾਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ C.H.Thew' ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਬਕਮਾਸਟਰ, ਜਿਸਨੂੰ "ਅਸਲੀ ਨਿਵਾਸ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਾਰਜ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਏ ਹਨ, ਇਸਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਭੰਗ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਗੇ।

ਮਾਰਟਿਨ ਵੁਲਫ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ, 1945, ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 299 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ:

"ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਨਿਵਾਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਸਨੀਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਾਂਗ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਵਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 'ਕੈਰਨ ਆਇਰਨ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਜੇਮਜ਼ ਮੈਕਲੇਰਨ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਪੀ. 449 'ਤੇ ਲਾਰਡ ਸੇਂਟ ਲਿਓਨਾਰਡਸ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ? ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕੌਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਘਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏਜੰਟਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਵੇਲੇ 80,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੱਚ ਵਿੱਚ, ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਕਾਚ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋ ਨਿਵਾਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ"

ਦ ਨਿਊ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਬਤਨ ਲਾਲ 'ਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ (ਵੈਸਟਨ ਸੀ. ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਮੈਂ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਸੂਟ ਦੀ ਸੰਸਥਾ) ਐਕਟ, 1948 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਕਰਨਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਸਥਿਤ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਬੈਂਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਓਨਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਉੱਥੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਸੋਨੀ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਹੁਣ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਦਫਤਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਤੋਂ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ "ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਦੇਸ ਰਾਜ" ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। 'ਗੋਵਿੰਦਰਾਜੂਲੂ ਨਾਇਡੂ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ' ਵਿਚ ਕੋਰਟਸ ਟ੍ਰੇਟਰ, ਸੀ.ਜੇ.

"ਸ਼ਬਦ 'ਨਿਵਾਸ' (ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ) ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਮੈਂ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ 'ਆਰ.ਜੇ. ਵਾਈਲੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ' ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਦੇ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਸਕੱਤਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਬਦ 'ਰਹਿੰਦਾ' ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਤਰ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਗਮ ਵਰਗੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਏਜੰਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Happy Garg, Translator in the Sessions Division, Barnala.

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator